

MIGRATSIYASI JARAYONLARINI ASOSIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Dilshoda Turg'unboyeva

Andijon davlat universiteti Geografiya
(o'rganish obyekti bo'yicha) mutaxassisligi magistranti

Abstract: In this article, the increasing social importance of the phenomenon of migration is associated with the expansion, deepening and acceleration of globalization, which is confirmed by the increased migration mobility of the population; concentration of immigrants in some countries and regions of the world; emergence of settlements as specific settlements of migrants; micro- and macro-level changes in social structure and relations in society, its socio-cultural values; new social formations - social communities, state of organization is highlighted.

Key words: migration processes, labor migrant, international migration organization, migration policy, integration, local population.

Аннотация: В данной статье возрастающая социальная значимость явления миграции связана с расширением, углублением и ускорением глобализации, что подтверждается возросшей миграционной мобильностью населения; концентрация иммигрантов в некоторых странах и регионах мира; возникновение поселений как специфических поселений мигрантов; изменения на микро- и макроуровне в социальной структуре и отношениях в обществе, его социокультурных ценностях; новые социальные образования - социальные общности, выделено состояние организации.

Ключевые слова: миграционные процессы, трудовой мигрант, международная миграционная организация, миграционная политика, интеграция, местное население.

KIRISH Globallashuv jarayoni axborot oqimiga, madaniy tafovutlar va til to'siqlariga va hokazolarga ta'sir qiladi. Shu sababli, siyosatchilar, xususan, oliy ma'lumotlilarning migratsiyaga moyilligi ortib borishidan xavotirda. Agar shunday bo'lsa, bu nafaqat mehnat bozorlari, balki davlat moliyasi uchun ham bevosita ta'sir ko'rsatadi, chunki ta'lim subsidiyalanadi va yuqori daromad topuvchilar yuqori soliqlarni to'laydilar[1, 56]. Inson kapitalini yo'qotish xavfidan tashvishlanish globallashuvning yaxshi ma'lumotli ishchi kuchiga ega bo'lish ahamiyatini oshirishi va mamlakatlar o'rtasida (oliy) ma'lumotli ishchilar ustidan raqobat tendentsiyasini oshirishi haqidagi tushuncha bilan ta'kidlanadi. Chetga migratsiyani oldini olish (va pirovardida ichki migratsiyani keltirib chiqarish) uchun oliy ma'lumotli ishchilarga soliq solishni kamaytirish bo'yicha takliflar ilgari surildi. Biroq, bunday o'zgarishlarning yuki migratsiya varianti kamroq ahamiyatga ega bo'lgan guruhlariga tushadi. Bunga qarshi turish uchun ba'zan ta'lim subsidiyalarini kamaytirish, ya'ni ta'limga xususiy hissa qo'shishni oshirish taklif etiladi. Agar dastlabki migratsiya darajasi past bo'lsa, malakasiz ishchilarni soliqqa tortish aniq ko'tarilishi kerak bo'ladi, ya'ni harakatchanlik uchun to'siqlarning pastligi malakali ishchilarga nisbatan malakasizlar uchun zararli taqsimlash oqibatlariga olib keladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI Migratsiya muammolarini faol o'rganishning boshlanishi maltusizm bilan bog'liq. 18-asrning yirik ma'rifatparvar faylasuflari ham, utopik sotsialistlari ham o'z asarlarida aholi migratsiyasi muammolariga to'xtaldilar. Klassik ilmiy maktab asoschilari A.Smit va D.Rikardolar[2, 67]. aholining ko'payishi va migratsiyasining iqtisodiy omillari talqiniga mansub. To'g'ridan-to'g'ri migratsiya masalalariga bag'ishlangan birinchi ilmiy ishlar paydo bo'ldi, ularda empirik kuzatishlar bilan bir qatorda migratsiyaning ba'zi umumiy qonunlari shakllantirildi. K.Keri, V.Izard, Stouffer, V.Vaditskiy, V.Alonso, I.Louri, M.Grinvud, A.Rodjers, R.Vikkerman, J.I. kabi[3, 78] G'arb olimlarining migratsiya muammolarini o'rganishi. Kastro va boshqalar makro darajada o'tkazildi va T. Hägerstrand, JI. Sjaastad va boshqalar - mikro darajada va asosan iqtisodiy va demografik muammolar bilan bog'liq edi.

Migratsiyani o'rganishga neoklassik iqtisodiy maktab vakillari Xarris, Torado, Strak va boshqalar katta hissa qo'shdilar.[4, 90]

TAHLIL VA NATIJALAR Migratsiya deganda odamlarning katta ijtimoiy guruhlarining ijtimoiy mavqei yoki turmush tarzini, har bir shaxsning ko'payish va rivojlanish sharoitlarini o'zgartirishga ma'lum bir tendentsiyani ifodalovchi statistik barqaror o'zaro ta'sirlar yig'indisi sifatida ijtimoiy jarayon tushuniladi. nisbatan uzoq vaqt davomida aholi yoki uning bir qismining davlat yoki ma'muriy chegaradan tashqaridagi ijtimoiy harakati ta'sirida davlat yoki mintaqa aholisining turli qatlamlari va guruhlari ijtimoiy tuzilishi va maqom xususiyatlarining individual va ta'sir ko'rsatadigan o'zgarishi. Migratsiya jarayonini sotsiologik tahlil qilish strategiyasi uning ikki sub'ektivligiga asoslanadi, chunki nafaqat migratsiya jarayoni jamiyatning barcha jabhalaridagi, ham qabul qiluvchi, ham jo'natuvchi aholining ijtimoiy holatiga ta'sir qiladi, balki vaziyatning o'zi ham ushbu jarayonga ta'sir qiladi va o'z ichiga oladi. unga ta'sir etuvchi omillarning institutsional va situatsion xarakterdagi, shuningdek, ob'ektiv va sub'ektiv tomonlari tavsifi.[5, 147] Integratsiyaning dialog modelining sotsiologik kontsepsiyasi immigrantlar va mahalliy aholi o'rtasidagi murakkab o'zaro munosabatlarni tahlil qilish, jamiyat va immigrantlar tomonidan bir vaqtda mavjud bo'lgan turli integratsiya strategiyalarini kuzatish va turli strategiyalarni birlashtirish imkonini beruvchi tahliliy vositadir. muayyan vaziyatlarda. Ichki va tashqi migratsiya paradigmalarini tizimlashtirgan matritsa migratsiyani o'rganuvchi fanlarga xos bo'lgan asosiy masalalar va tadqiqot metodologiyalari, hukmron nazariyalar va gipotezalar yig'indisidir; muammoli sohalarni tahlil qilish darajalari va birliklari; migrantlarning xatti-harakatlari va ularning oqibatlari.[6, 58] Bu tizimda sotsiologiya migratsiyani o'rganuvchi fanlar qatoriga kiradi, lekin hozirgi vaqtda uning predmeti torligi va boshqa fanlar bilan takrorlanishi bilan ajralib turadi, bu esa zamonaviy dunyoda migratsiya hodisasining oshib borayotgan ijtimoiy ahamiyatini o'rganish ehtiyojlariga javob bermaydi. migratsiya sotsiologiyasi sotsiologik bilimlarning nisbatan mustaqil bo'limi bo'lib, uning ob'ekti migratsiya

jarayoni ijtimoiy-geografik harakatda ishtirok etuvchi aholining ijtimoiy o'zaro ta'siri, predmeti esa ob'ektiv va sub'ektiv tomonlarning o'zgarish dinamikasi hisoblanadi. eski va yangi jamiyat doirasida ko'chirilganlarning ijtimoiy munosabatlari [7, 83]. Migratsiya sotsiologiyasi sotsiologik bilimlarning bir tarmog'i sifatida nazariy va metodologik (ayniqsa sotsiologik) darajani, empirik sotsiologik tadqiqotlar darajasi va ijtimoiy-muhandislik darajasini o'z ichiga oladi. Bu darajalar predmetli sotsiologik bilimlar mavjudligining turli shakllarini aks ettiradi: nazariya, tushunchalar, paradigmalar, konstruksiyalar, tushunchalar (1), ijtimoiy faktlar (2), tavsiyalar, modellar, dasturlar va boshqalar. (3). Migratsiya sotsiologiyasining metodologik strategiyasining xususiyatlari ma'lumotlarni to'plash va ma'lumotlarni tahlil qilish usullari to'plamiga asoslanadi: turli xil so'rovlar, hujjatlarni ekspertlar va guvohlar bilan suhbatlar bilan birgalikda tahlil qilish, biografik usul, og'zaki tarix usuli, etnografik tavsifi va boshqalar; [8, 95]. Migratsiyaning doimiy o'zgarib turuvchi turlarini tiplashtirishga sotsiologik yondashuv inson xulq-atvorining xususiyatlarini cheklangan tarzda hisobga olishdan iborat bo'lib, uning doirasida tanlash erkinligi darajasi har doim cheklangan bo'lgan tuzilish jarayoni bilan belgilanadi va individual avtonomiya. har doim ijtimoiy kuchlar tomonidan belgilanadigan tuzilmalarning imkoniyatlari bilan o'zaro bog'liqdir. [9, 13] Ushbu yondashuv matritsa shaklida taqdim etiladi, bu erda vertikal o'q maksimaldan minimal avtonomiyagacha bo'lgan shkalada qaror qabul qilishni bildiradi (faol va passiv migrantlar); gorizontaal o'q iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, sotsial-madaniy, sotsial-etnik va boshqa kuchlarning o'zaro ta'sirini ifodalaydi, ular kuchlarning ichki va tashqi kombinatsiyasi sifatida to'liq tsikldan o'tishini aks ettiradi. [10, 63]

XULOSA Migratsiya jarayonlari rivojlanishining asosiy tendentsiyalari quyidagilardan iborat: migratsiya harakatlari hajmining oshishi va geografiyasining kengayishi; migrantlarning yangi turlarining paydo bo'lishi, ularning ijtimoiy-madaniy xususiyatlarining xilma-xilligi; majburiy migratsiyaning kengayishi; migratsiya harakatlarini feminizatsiya qilish; o'z mamlakatida bandlik

muammolarini hal qilish uchun emigratsiyadan foydalanish; dunyoda ro'y berayotgan makro va mikro darajadagi ijtimoiy o'zgarishlarda migratsiya rolini oshirish. Rossiyada migratsiya jarayonlarini tartibga solishni optimallashtirish sohasidagi asosiy yo'nalishlar quyidagilardir: Rossiyada majburiy muhojirlar va qochqinlarning integratsiyalashuvi uchun shart-sharoitlar yaratish, xorijdagi vatandoshlar bilan aloqalarni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish; ichki migratsiya jarayonlarini optimallashtirish, muhojirlarni vaqtincha va doimiy mehnatga jalb etish orqali mehnat resurslaridan samarali foydalanishga ko'maklashish; Rossiya Federatsiyasiga immigratsiya oqimini monitoring qilishning yagona tizimini ishlab chiqish va yaratish, shu jumladan uning hududiga kiruvchi barcha shaxslarning sog'lig'i ustidan qattiq tibbiy va epidemiologik nazoratni tashkil etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Averbux M.S. Kapitalizmdan oldingi jamiyatlarda urushlar va aholi soni. Tarixiy va demografik tadqiqotlarda tajriba. M., 1992 yil.
2. Averyanov L.Ya. Sizning fikringizni qidirmoqda. Maqolalar va insholar (birinchi va ikkinchi qism) M.: "Rossiya gumanitar Internet universiteti" nashriyoti, 2003 yil.
3. Averyanov L.Ya. Sotsiologiya: u nimani biladi va qila oladi. M.: Sotsiolog, 1993 yil.
4. Averyanov L.Ya. Nima uchun odamlar savol berishadi? M.: Sotsiolog, 1993 yil.
5. Arutyunyan Yu.V., Drobizheva L.M., Susokolov A.A. Etnosotsiologiya. M.: Aspect-Press. 1998 yil.
6. Axiezer. A. Urbanizatsiya va migratsiya dinamikasi: Rossiya, SSSR, Rossiya//90-yillarda MDH va Boltiqbo'yida migratsiya va urbanizatsiya/Ad. J.A. Zayonchkovskaya. M., 1999 yil.
7. Barbashina E.R. Sibirdagi migratsiya jarayonlari va etnik muammolar. "Sibirdagi etnosotsial jarayonlar: tematik to'plam". Ed. Falsafa va huquq instituti. Novosibirsk 1998 yil.
8. Basik V.P. Vatandoshlar huquqlarini himoya qilishda xorijiy tajriba: siyosiy-huquqiy tahlil. M., 2000 yil.

9. Belozеров V., Ganeeva E. Stavropol o'lkasida migratsiya jarayonlari // Ko'chirish muammolari: tarix va zamonaviylik: Sat. G.M sharafiga maqolalar. Lappo / RAS Geografiya instituti; "Sizning tanlovingiz" jurnali. M., 1997 yil.

10. Vedenina O. Moskvadagi migrantlar, etnomadaniy xilma-xillikning o'sishi yoki ijtimoiy keskinlik? //90-yillarda MDH va Boltiqbo'yida migratsiya va urbanizatsiya. M., 1999 yil.